

KMETOVALEC.

Ilustrovan gospodarski list.

Uradno glasilo
Kmetijske družbe za Slovenijo.

•Kmetovalec• izhaja 15. in zadnji dan v mesecu ter stane 20 Din. na leto. Za inozemstvo 30 Din. — Posamezna številka stane 1 Dinar. Udje Kmetijske družbe za Slovenijo dobivajo list brezplačno.

Inserati (oznani) se zaračunajo po nastopnih cenah: Inzerat na pol strani 600 D. na 1/4 strani 300 D, na 1/2 strani 150 D, na 1/12 strani 100 D, na 1/24 strani 50 D. Vsaka beseda v „Ma.ih naznanilih“ stane 50 para, najmanj pa skupaj 8 D.

Urejuje Viljem Rohrman.

Založba Kmetijske družbe za Slovenijo. — Tisk J. Blasnika nasledn.

Vsa pisma, naročila in reklamacije je pošiljati Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani, Turjaški trg štev. 3. — Ponatisi iz •Kmetovalca• so dovoljeni le tedaj, če se navede vir

št. 13. Ljubljana, 15. julija 1924. Letnik XLI.

Obseg: Skrb za našo mladino. — Brana in valjar na travniku. — Obdelovanje kumne. — Peronospora na grozdju. — Skrit sovražnik sadnega drevja. — Organizacija in delovanje živinorejskih odborov in odsekov v Radovljiškem okraju. — Živinorejske zadruge in živinorejski odseki. — Planinska vzor — kmetija. — Vprašanja in odgovori. — Dopisi. — Gospodarske stvari. — Kmetijske novice. — Ocena knjig. — Uradne vesti. — Tržne cene. — Inzerati.

Skrb za našo mladino.

Mladina je naš up in naša bodočnost. Na kmetiji potrebujemo mladino, ki se zaveda svojega poklica, svojega stanu in svojih nalog. Potrebujemo dobro vzgojenih gospodarjev, poklicu zvestih poslov in večjih delavcev. Danes se kmetiska mladina preveč obrača tujim poklicom. Preveč drvi v mesta, v razne šole in po drugem delu. Doma pa ostaja kmetija premalo obdelana. Za vse druge poklice je bolj skrbjeno, kakor za kmetijski poklic. Vse to odhajanje z dežele po drugih poklicih in v razne šole se premalo zavira. Vse druge šole po mestih so prenapolnjene, po kmetijskih zavodih, ki jih je dosti premalo, pa manjka učencev.

Imamo razna društva po deželi, ki skrbje za naša srca, ki se pa že v zgodnji mladosti zavaja na stranpota in na razne druge potrebe in navade, ki se prav malo prilagajajo kmetiskemu stanu. Vceplja se jim v mlada srca strast namesto stanovske zavesti. Mladina potrebuje vzgoje, ki bo ustrezala potrebam in razmeram kmetiskega stanu. Le v tem slučaju se bo navzela tistega veselja in navdušenja za svoj poklic, ki je potrebno za kmetisko delo, in ne bo tako lahko dušno obračala hrbta svoji domači kmetiji in svoji rodni zemlji, kakor se to danes godi.

Domača vzgoja ni zadostna. Večkrat je celo nasprotna interesom kmetiskega poklica. Če oče doma gođrnja in toži o nehvaležnem poklicu, o težkem delu, o slabem izhajanju, če ne vidi v svoji privajenosti nobene svetle točke in nič dobrega na kmetiskem poklicu, potem ni nič čudnega, če se sin

izneveri temu poklicu in če stremi za drugim lažjim življenjem po mestih in drugod, kjer se mu zdi, da je bolj srečno in bolj hvaležno, kakor je na kmetih.

In vendar je kmetijski stan najlepši poklic in najbolj neodvisen in hvaležen stan. Treba ga je le prav razumeti in prav izvajati. S potrebnim umevanjem bo prišlo tudi zanimanje in veselje in slednjič tudi boljši uspehi. V tem naziranju je treba mladino utrjevati in v tem zmislu domačo vzgojo podpirati in popolnjevati. Vse to se da doseči, če bomo kmetisko mladino po dovršeni osnovni šoli zbirali k pouku v kmetijsko-nadaljevalnih tečajih in v mladinskih stanovskih organizacijah. Če je mogoče na deželi organizirati telovadna društva, mora biti tudi mogoča stanovska organizacija.

Ne puščajmo torej kmetiske mladine spričo nujno potrebne stanovske vzgoje v nemar, ampak ustvarjavljajmo kmetijske tečaje in zbirajmo jo v stanovskih organizacijah. Ukaželjna mladina pa naj obiskuje kmetijske šole, da se bolj temeljito pripravi za svoj poklic.

R.

Brana in valjar na travniku.

Glede brane in valjarja se pojavlja tja in sem krivo naziranje, in sicer na mestih, od katerih bi bilo kaj takega najmanj pričakovati. To krivo naziranje bi nič ne motilo, ako bi se ne begalo s tem širšega občinstva. Tako smo čitali zadnjič v nekem slov. časopisu, da je poraba travniške brane nes pametna in da bi se moralo namesto nje rabiti

valjar. Taka trditev je spričo dosedanjih uspehov tako enostranska in tako nepremišljena, da jo moramo zavračati. Danes se rabi travniška brana **povsod**, kjerkoli je prodrlo prepričanje, da potrebuje tudi travnik primerne obdelovanja. Že ta vsesplošna njena poraba utemeljuje zadostno njen pomen in njeno vrednost za izboljšanje košenj.

Travniška brana res da ni za vse uporabno (univerzalno) orodje za travnike, toda svojemu namenu pa izvrstno služi. Ona je predvsem poklicana, da trebimo z njo škodljivi mah iz naših travnikov in da čistimo na ta način rušo od nadležnega plevela, ki ga nahajamo malone povsod po naših travnikih. Z njo poravnavamo obenem tudi krtine, ki jih imamo po raznih travnikih vedno dosti. Vse to grabljenje mahu in poravnavanje krtin smo morali do zadnjega časa opravljati z grabljami. Nемеc označuje travniško brano prav točno z besedo „Wiesenmoosgege“, kar pomeni po naše „travniška brana za mah“. To čiščenje travnika od mahu opravljamo danes najhitreje in najceneje s travniško brano. Zaraditega nam tudi travniška brana vrlo dobro služi povsod, kjerkoli moramo preganjati mah s travniške ruše.

Po drugi strani pa brana zemljo tudi **odpira**, ker jo na površju rahlja. Tudi to njeno delo ni brez pomena in brez haska. To čutimo po legah, kjer imamo težko zemljo, ki je pogostoma preveč trda in zapečena. V tem pogledu opravlja brana slično delo kakor na večletnem deteljišču, kateremu je treba pomagati s površnim odpiranjem zemlje, da se vsa rodovitnost bolj oživlja in pospešuje s pomočjo raznih zrakovin (atmosferilij). Važna je slednjič njena poraba tudi pri gnojenju in pri podsetvi travnih semen.

Vsej tej porabnosti brane ni treba prav nobenih novih dokazov. Ona ostane slej ko prej važno orodje za obdelovanje naših travnikov.

Ako jo primerjamo z vrednostjo valjarja, ki ga ima to orodje za travnike, moramo priznati, da ima tudi valjar svoj pomen za obdelovanje travnikov, toda nikdar tistega, da bi mogel izpodriniti travniško brano in se na njeno mesto razširiti po vsej naši deželi. Valjar tlači in zapira zemljo, ker jo stiska. V poštev prihaja zaraditega po takih travniških legah, kjer je zemlja lahka in rahla in jo je treba stiskati, da se plitvo vkoreninjene travniške rastline bolj počutijo in da jim dohaja iz tal več vlage. Na taki in tako obdelani travniški zemlji se trave bolj obrastejo in na ta način ruša bolj zgosti. V tem tiči vrednost, ki jo ima valjar za lahko travniško zemljo.

Če vse povedano prav premotrimo, nam rabi valjar lahko na dva načina, ali sam zase, kar velja za travnike, ki imajo lahko zemljo in kjer so plitvovkoreninjene trave celo v nevarnosti pred ostrimi zobmi travniške brane, ali pa skupno s travniško brano, s katero je najprej mah iztrebiti in krtine poravnati in za tem še z valjarjem obdelati, da je potrebam travniških rastlin kar najbolje postreženo. Seveda se ima vse to delo izvajati na različnih zemljah po potrebi in po preudarku. Vsekako pa potrebujejo travniške rastline podobnih pogojev za dobro uspevanje kakor druge rastline, saj imajo slične življenjske potrebe. Zato rabijo danes po naprednih deželah še razno drugo travniško orodje.

R.

Obdelovanje kumne.

Na mojo spodbudo je letošnje leto posejalo več kmetovalcev holandsko kumno, ki so jo sejali v jesenski ječmen, ali pa spomladi v oves. Kumna je prav lepo skalla in lepo raste. Ker prihaja čas žetve, bo treba kumno pravilno obdelovati. Da se ji v razvoju pomaga, bo treba strnišče najprej prebrani. Tam, kjer je zemlja zelo izčrpana in kumna rumenkaste barve, se priporoča, da ji pognojimo z apnovim dušikom, in sicer 100 kg na ha. Raztrositi ga je ob suhem vremenu. Po raztrošenju umetnega gnojila moramo njivo takoj prebrani, ker bi se drugače apnovi dušik prijel listja in bi se listje vsled tega posušilo.

Še bolj učinkovito dušičnato gnojilo je čilski soliter, katerega je vzeti tudi 100 kg na ha. Če je kumna preveč zapleveljena, jo je treba opleti. Strnišča izpukavati pa ni treba. Kumna, sejana v vrste s sejalnim strojem, se lahko s plevelnikom med vrstami opleje. Najvažnejše pri kumni je to, da se do zime kolikor mogoče hitro in krepko razvije in da naredi močne korenine, vsled česar lažje prezimi in prične zgodaj spomladi odganjati. Na spomlad se priporoča jo pognojiti z 200 kg superfosfata in 100 kg kalijeve soli na ha. Tudi za spomladno okopavanje ali pletev bo kumna prav hvaležna.

Franc Malásek, Grm.

Peronospora na grozdju.

Letošnje mokro vreme meseca junija je zelo ugodno za razvoj peronospore (paleža) na trti. S pravilnim in **pravočasnim** škropljenjem se peronospore lahko ubranimo, vendar pa pozneje naši vinogradniki zatirajo večinoma le peronosporo na listju in se premalo brigajo za peronosporo **na grozdju**, ki more v najkrajšem času večino grozdja uničiti.

Najbolj nevarna je peronospora grozdju kmalu potem, ko grozdje odcvete in ko so jagode debele kakor proso zrna ali grašek. Take mlade jagode imajo v svoji kožici namreč odprtine (reže), skozi katere ob vlažnem in toplem vremenu glivica prav rada spusti svoje klice v notranjščino jagod. Tam se iz njih razvije micelij ali podgobje glivice, ki izsesava jagodove stanice in jih s tem uniči.

Mlade jagode postanejo najprej medle, pozneje črnkasto-zelene barve, nato čisto počrni in odpadejo. Tu pa tam se vidi tudi jagode, ki so obdane z belo rahlo prevleko. Ta fini rahli volni podobna prevlaka je enaka oni, ki se razvija na spodnji strani od peronospore napadenih listov in obstoji iz finih belih nitk, na katerih stoje trosi (seme) glivice. Tudi te jagode pozneje počrne in odpadejo. Ako napade peronospora že bolj odraščene jagode, dobijo vrte, plavkaste lise, znotraj izgledajo, kakor da bi bile sparjene ali gnile. Tudi te jagode sčasoma odpadejo in grozdja je na trti čimdalje manj.

Proti peronospori na grozdju pomaga isto sredstvo kakor proti peronospori na listju, to je galica (bosnapasta itd.). Zato moramo poleg listja tudi **grozdje z galico dobro poškopiti**, in sicer zlasti **sedaj po cvetju**. Najbolje je, da napravimo nekaj različnega škropiva in gremo grozdje posebej poškopiti. To bo potrebno posebno letos, ko se že opaža, da se tu pa tam peronospora na grozdju že nahaja.

B. Skalicky.

Skrit sovražnik sadnega drevja.

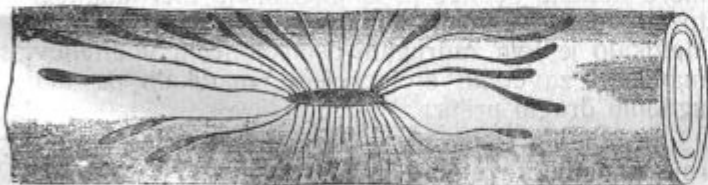
Letos so došle od nekaterih strani pritožbe, da se sadno drevje suši in da ni opaziti na drevju samem nikakih znakov bolezni. Če tako drevje natančneje pregledujemo, se pripeti, da najdemo na debelu majhne luknjice, zavrtane vodoravno skozi lubad v les. Te luknjice so tako majčkene kakor glava od bučke (igle). Te male luknjice je izvrtal hroščec, ki dela to škodo in ki je podobna oni nevarnega lubadarja pri smrekah. Ta nevaren škodljivec, ki prikrito razjeda in uničuje življenske sile sadnega drevja, se imenuje **svetli likar** (lat. Scolytus pruni). Največ je škodoval dosedaj češpljevemu drevju, napada pa tudi jablane in hruške, češnje, marelice in breskve.

Pod. 19. Svetli likar.

Podoba 19. nam kaže v močno povečani obliki tega škodljivca, podoba 20. pa njegovo škodo, ki jo dela na ličju, oziroma na belini drevesnega debela.

Svetli likar je droban hroščec in podoben smrekovemu lubadarju. Dolg je 3.5 do 4.5 mm. Života je črnega z rjavimi ali črnimi krili in rdečkastimi nogami in tipalniki. Krila so pikčasto razčrtana. Hroščec se pokaže meseca maja in junija. Oplojena samica prevrta lub in izdolbe v belino rov. Na levo in desno polaga jajca. Iz teh jajčec se izvale ličinke, ki dolbejo vsaka zase postranske rove (pod. 20.)

Pod. 20. Razjedeno ličje drevesnega debela.

Ličinke (črvički) so valjaste in imajo rožene glavice. Konci rovoy se ličinke zabubijo. Iz bub izlezli hroščeci se naprej plode in delajo novo zalego in novo škodo. Svetli likar napada deblo in tudi debele veje. Na debelu se rad zavrti na mestih, kjer so priraščene veje.

Spričo slabo rastočega ali vsihajočega drevja je važno in potrebno, da pregledamo, če nam ta škodljivec ne izpodjeda drevja. Če najdemo na debelu le malo luknjic, jih lahko zamažemo s cepilno smolo ali pa katranom. Če je pa začelo napadeno drevje vsihati, in sicer na posameznih vejah ali pa splošno, potem ni druge pomoči, kakor da napadene dele odžagamo in sežgemo ali pa tudi da celo drevje posekamo in čimprej požgemo. Sicer se nam ta škodljivec naprej širi in nam lahko povzroči največjo škodo po naših nasadih.

Podobno škodo, kakor svetli likar, dela tudi **raskavi likar** (lat. Scolytus rugulosus), ki je manjši in meri le 2–2.5 mm na dolžino. Sicer je pa čisto podoben prejšnjemu. Krila ima bolj raskava, odtod tudi njegovo ime.

—r—

Organizacija in delovanje živinorejskih odborov in odsekov v Radovljiškem okraju.

(Poroča okrajni ekonom Sušič.)

(Dalje.)

Podrobnosti poslovanja teh odborov oziroma odsekov so razvidne iz vzorca poslovnika, ki ga h koncu podajamo.

Politični okraj Radovljica ima dva sodna okraja: radovljiški in kranjskogorski sodni okraj. Vsak izmed teh sodnih okrajev ima svoj okrajni živinorejski odbor, ki deluje s pomočjo sredstev iz dotične okrajne blagajne, postavke za povzdigo kmetijskega gospodarstva v dotičnem okraju. **V te okrajne živinorejske odbore so izvoljeni najvnetejši živinorejci.** Kot eksponenti teh odborov po glavnih živinorejskih občinah delujejo občinski živinorejski odseki, ki imajo zopet svoje zaupnike—živinorejce v glavnih vaseh občine. (To so vaški živinorejski pododseki). Vse te prostovoljne živinorejske organizacije delujejo za povzdigo domače živinoreje po začrtanih smernicah ter ima vsak odbor, odsek, oziroma pododsek svoj poseben poslovnik.

Pri lanski in letošnji seji o proračunu obeh okrajnih blagajn so župani in občinski svetovalci, uvidevajoč, da je skrajni čas za dosledno in energično delo na povzdigi gorenjske živinoreje, votirali znatne zneske v ta namen. Vsled tega **so sedaj vse akcije obeh okrajnih živinorejskih odborov z gmotne strani omogočene in za leti 1924. in 1925. tudi osigurane**, osobito, ker je tudi vlada prispevala z lepimi vsotami. Odbora delata predvsem na izboljšanje domače prasičereje in govedoreje.

Radovljiški okrajni živinorejski odbor je ustanovil v letu 1923. v sodnem okraju Radovljica enajst plemenskih postaj za merjasce izboljšane bele domače pasme, in sicer v Bodeščah, Lancovem, Spodnji Dobravi pri Podnartu, Podhomu, Grabšah, Zgoši, Bohinjski Bistrici, Kamnjah v Bohinju, Stari Fužini, Bohinjski Srednji vasi in v Mošnjah. Tem plemenskim postajam je dodelil odbor v aprilu 1923. brezplačno po enega plemenskega merjasca proti zavezi, da ga rejec drži za splošno plemensko porabo do 15. novembra 1924., nakar pride merjasec v njegovo last. Letos je priskrbel odbor istim in še pet novim postajam zopet brezplačne plemenske merjasce, katere drže rejci obvezno do 15. novembra 1925. **Torej se je število stalnih plemenskih postaj v radovljiškem sodnem okraju povečalo letos na šestnajst postaj.** Ker pa ima odbor vsled letošnje votacije okrajne blagajne večja gmotna sredstva na razpolago, **je osigurano za leto 1925./26. okrog 22 takih postaj za merjasce v radovljiškem sodnem okraju.** Da bo ta akcija odločilno vplivala na domačo prasičerejo, ako se vztrajno izvaja skozi večjo dobo let, o tem ne bo nihče dvomil.

Enako je **kranjskogorski okrajni živinorejski odbor** ustanovil v letu 1923. v tem sodnem okraju pet plemenskih postaj za merjasce izboljšane domače pasme, in sicer v Potokih pri Jävorniku, Jesenicah, Mojstrani, Kranjski gori in Ratečah. Brezplačni plemenski merjasci so se dodelili tem postajam v aprilu 1923. pod enakimi pogoji kakor pri radovljiškem odboru. Letos je priskrbel odbor istim in še dvem novim rejcem zopet brezplačne merjasce, katere drže

reji obvezno do 15. novembra 1925. Število stalnih postaj za merjasce se je torej tu povečalo na sedem. **Vsled letošnje votacije okrajne blagajne je osiguranih za leto 1925./26. okrog deset takih stalnih postaj za merjasce v kranjskogorskem sodnem okraju.**

V vsem političnem okraju obstoja torej danes trindvajset stalnih plemenskih postaj za merjasce **zbojšeane pasme, katerih število se za leta 1925./26. poveča na najmanj 32 stalnih postaj.**

Oba okrajna živinorejska odbora pa osredotočita vse sile svojega delovanja na preskrbo sodnih okrajev prvič z zadostnim številom dobrih plemenskih bikov in drugič **na akcijo za izboljšanje gorenjske goveje pasme iz nje same, to je z doslednim odbiranjem plemenjakov, ter brez uvoza dragih in končno tudi vprašljivih plemenjakov od drugod.** Oba odbora nakupujeta pri dobrih živinorejcih lepe domače bike, kateri izhajajo od dognano dobrih molznic in dobrih bikov in katere drži lastnik najmanj osem tednov pri sesanju, oziroma polni mlečni klaji in katere pravilno in polagoma odstavi. Take bike odbora pokupita in oddasta v rejo zanesljivim živinorejcem, ki se zavežejo bika pravilno rediti in držati za splošno plemensko porabo **do starosti tri in pol leta.** Polovico nakupnih stroškov za take odbrane bike plača odbor iz okrajne blagajne, a drugo polovico prevzemalec. A tudi dotične občine po večini prispevajo k nakupu, oziroma vzdrževanju.

Odbora zasigurata na ta način obstoj izvrstnih plemenskih postaj za bike. V radovljiškem sodnem okraju je predvidenih za leto 1924. okrog 15 takih postaj, za leto 1925. pa že okrog 25—30. V kranjskogorskem sodnem okraju se v letošnjem letu lahko računi z osem enakimi postajami za odbrane bike, a za leto 1925. že z okrog 12—15.

Zgoraj opisano odbiro najboljših domačih bikov za pleme ter poznejšim sistematičnim odbiranjem plemenjakov iz potomstva teh odbranih bikov ustvarjata živinorejska odbora nedvomno izborna plemensko krvno črto gorenjskega mlečnega goveda, s čimer se domača pasma nedvomno v vsakem oziru izboljša, a predvsem poveča njena rentabilnost (dobičkanost). Vse delovanje odborov okrajne blagajne stremi torej za preskrbo sodnih okrajev z zadostnim številom odbranih plemenjakov in za vestranskim izboljšanjem domače goveje pasme s pomočjo trajnega odbiranja (selekcije). S to preizkušeno metodo se okraja sčasoma lahko popolnoma osamosvojita od potrebe uvoza tujih plemenjakov ter postaneta lahko središče za kupčijsko bikorejo, ker so dani za to tudi drugi glavni pogoji (planine). Vztrajno odbiranje dobrih plemenskih živali pa bo moralo pozneje bazirati tudi na kontrolni molži, na ustanovitvi rejskih središč z rodovnikom, česar se oba živinorejska odbora pri določenem številu živinorejcev v kratkem lotita.

Občinski živinorejski odseki in županstva pomagajo okrajnim odborom v vseh ozirih, predvsem glede potrebne evidencie najboljših domačih hlevov oziroma plemen. Vse delovanje obeh okrajnih odborov se centralizira v rokah okrajnega ekonomista, kateri vodi vse posle. Isti vodi točno evidenco plemenskih bikov v okraju ter hlevov z dobro mlečno živino. Organizatorično je započeta akcija torej izpeljiva in dosedanje podpore obeh okrajnih blagajn

osigurajo isto tudi gmotno, predvsem, ker tudi državne subvencije obema odboroma njihovo delo precej olajšujejo. Toda merodajni činitelji okrajev, to je **župani in občinski svetovalci se morajo zavedati, da treba ravno pri tem delovanju največje vztrajnosti tako z delom, kakortudi s prispevanjem denarnih sredstev iz okrajnih blagajn.** Kajti edino tako omogočijo, da se pokažejo sicer polagoma, toda tembolj **trajni in lepi uspehi, ki ustvarijo temelj boljšemu gospodarskemu stanju kmeta in nekmeta v okraju.** Zavedati se treba, da sta pogoj za končne uspehe vedno le **delo in sredstvo.**

(Konec prih.)

Živinorejske zadruga in živinorejski odseki.

V zadnjih letih se je začelo spričo obstoječih razmer delati na to, da bi se ustanavljali pri nas živinorejski odseki, ki naj bi prevzeli skrb za potrebne plemenjake in sploh za skupno pospeševanje živinoreje v posameznih občinah. Ti odseki naj bi nadomeščali delo živinorejskih zadrug za toliko časa, dokler niso podani pogoji za uspešno poslovanje takih zadrug.

Znano je, da smo imeli že veliko večje število živinorejskih zadrug, kakor jih imamo danes. Manjkalo je pa potrebnih pogojev za uspešno delovanje teh zadrug, ker so bile v prvem navdušenju osnovane in to večkrat po csehah, ki niso imele nikakega pravega upogleda v gospodarske in živinorejske razmere dotične okolice in ki niso imele tudi nikakega tozadevnega dela niti potrebnih izkušenj za seboj. Manjkalo je tem zadrugam usposobljenih voditeljev, manjkalo zavednih živinorejcev, manjkalo pa tudi ugodnih drugih prilik.

Ker je pa treba, da se za napredek naše živinoreje v danih razmerah vendar nekaj več stori kakor je mogoče našim županstvom s pomočjo živinorejskega zakona, zato so se **za stvar vneti in delovni** veččaki lotili organizacije živinorejskih odsekov in odborov v trdni zavesti, da se bo dalo s temi organizacijami v naših razmerah vsaj za enkrat nekaj več doseči, kakor je bilo in bi bilo to mogoče z zadrugami. **To prizadevanje je vse hvale in priznanja vredno,** ker se v tem primeru ne gre za nobeno zapostavljanje živinorejskih zadrug, ampak za vzporedno delavnost v prilog naše živinoreje. Tukaj se ne gre za nobeno vprašanje živinorejskih zadrug a li **živinorejskih odsekov,** kakor se je zadnjič omalovaževalno pisalo v „Sl.“, ampak se gre za **zadruga in za živinorejske odseke,** ki naj pripravljajo tla za živinorejske zadruga toliko časa, dokler se tudi pri nas ustvarijo potrebni pogoji za uspešno poslovanje takih zadrug.

V ostalem je pa treba pibiti, da nam je uganjka, kako se more A. P. spodtikati na tako čuden način — da ne rabimo drugega izraza — **ob pošteno in zavedno delo svojih stanovskih sotrudnikov!** Izgleda, kakor bi si hotel prisvajati vso merodajnost v takih vprašanjih. Kam pa pridemo, če se bodo začela važna in stvarna vprašanja tako obdelavati in z žaljivim predbacivanjem strokovnjaštva in drugih neokusnosti na tak način garnirati?!
R.

Planinska vzor — kmetija.

Inž. Sadar, Maribor.

Pretekli mesec je napravila srednja kmet. šola v Mariboru kratek izlet preko Savinjske doline. Naš cilj je bil preko Urške gore v Guštanj, toda dež nam je pokvaril prvotni načrt in zahvaliti se moramo le lepemu kraju Slov. Koroške, da smo imeli v dolini in si ogledali zanimivosti teh divnih krajev in tako popolnoma pozabili na jezo nad izjalovljenim programom.

Pot nas je vodila iz Slovenjgradca skozi Kotlje, Rimski vrelec v Guštanj, a v Guštanju na vzorno posestvo g. Osiandra, ki ga hočem na kratko omeniti.

Idilično nad trgom, s krasnim razgledom na okolico, tja na Peco in Urško, ki se nam je drugi dan tako zapeljivo in mamljivo smehljala iz sinjega obnebja, leži poslopje našega gostitelja, ne vem, ali bi ga imenoval gradič ali vila ali kaj, kratkomalo lepa stavbica na robu grička, že od daleč vidna, že od daleč prikupljiva.

Vstopiš skozi železna dvoriščna vrata. Na dvorišču visoke bukve, gredice s cvetjem posute, bela pota, vse čisto in snažno kakor v hiši. Na desni stanovanjska hiša, na levi skedenj in hlevi, ob drugih straneh kolnice, shrambe, kašče itd.

Na skedenj vodi pot visoko v 1. nadstropje, na skednju je mlatilnica na električni pogon. Iz mlatilnice pada žito naravnost v niže stoječi čistilni mlin. Kraj mlatilnice mlin za moko in še drugi stroji, kombinirana sejalnica za umetni gnoj in žito itd. Pod skednjem hlevi, z opeko tlakovani, čisti, zračni, zatočišče lepe montafonske pasmine goveje živine, nekaj konjev in ovac. Koncem skednja stoji preprost silo za sladko krmo. To je kakih 6 m visok, lesen zaboj, s 5 × 5 m širokimi stranicami. V prednji steni so v višini celega zaboja vrata iz prečnih desk, ki se zaporedoma, kakor se jemlje krma iz zaboja, lahko odstranjujejo.

Sladko krmo se prireja na sledeči način: razrezana zelena krma se nameče v plasteh v zaboj in slabo stlači. Vsled dihanja rastlin, in sicer vsled tzv. intermolekularnega dihanja, pri čemer odvzemajo rastline za dihanje potreben kisik lastni telesni tvari, predvsem skrobu, ki si ga je bila rastlina stvorila tekom svojega življenja, se osvobodi solnčna energija, ki je sodelovala pri tvorbi skroba, torej toplota. Krma se segreje naglo, ker je slabo stlačena ter ima zrak vsestranski dostop. Pustimo, da poskoči toplota na 50—55°C. S tako hitrim skokom temperature dosežemo, da se razvijejo v krmi le oni bakteriji, ki to visoko toploto prenašajo brez škode. To so pa le bakteriji mlečne kisline, ki se jih pri našem poslu najbolj želimo, ker dajejo krmi sladek, tečen, slabo kisel, prijeten duh, ki živini kaj močno prija. Visoka temperatura ne dopušča, da bi se kraj teh bakterijev razvili tudi drugi nepoklicani, ki dajejo krmi slab okus. To bi pa bili bakteriji očetne kisline, ki razvijejo kis, ki neprijetno draži nos. Ti bakteriji najboljše uspevajo pri manj kot 35°C in pri 50°C že odmrejo. Razen teh pa bi razvijali bakteriji maslene kisline to masleno kislino, krma bi smrdela tedaj po žaltavem maslu. Te pa poginejo že pri 40°C.

Ko je torej toplota dosegla 55°C, tedaj pa krmo močno stlačimo, da iztisnemo zrak in svežemu pre-

prečimo dostop, da preprečimo nadaljnje dviganje toplote. Krmo pokrijemo s slamo, z deskami in jo obtežimo s kamenjem in kladami. V silu ostane krma kakor dolgo hočemo, da jo pokrmimo, kadar jo potrebujemo.

Toda dalje. — V kolnici smo pregledali razne stroje, brane, pluge, vlačje, kultivatorje itd. in prišli v svinjski hlev. Svinjam je na razpolago velika ograja (oddelek, koš), kjer se po mili volji pasejo in žive le ob paši. Ne more se jih odvaditi njihove železne navade, da ne bi rile po tleh; pa kaj hočemo, pomagati si je pač drugače! Izrta mesta je pokriti z dračjem in v nekaj tednih se ruša čisto opomore. — Pri paši so pa ti prasiči zelo izbirčni. Le nežno, mlado travico pridno pulijo in mulijo, malce odrastlo že izbegavajo. Nepopasla mesta je pokositi, travo posušiti, saj pride pozimi vse prav. Prej so bili prasiči noč in dan v ograji, zato so jim zgradili prav prijetno kolibico, korito s smrekovim lubjem, ki pa je nudilo dovolj strehe vsem, ki so si je želeli.

Na vrtu smo videli posetvene poskuse. Tu je na majhno gredo, kakih 300 m² veliko, posestnik presadil rž, vzgojeno na majhni lešici, posajeno na precejšnji razdalji. Znano je namreč, da Kitajci, ki jim postaja gruda zaradi obilo ljudi že tesna, žito sploh presajajo, in sicer malo globlje, kakor je stala na sejalnih gredicah. Kaj dosežejo s tem? Prvič porabijo malo semena, saj izhajajo s 5 kg pšenice, da posadijo cel hektar; drugič pa rastlinice, ki pridejo globlje v zemljo, razvijejo mnogo več stranskih pogančkov, se torej bolje obrastejo in čim več obrastkov, tem več klasov in tem več žita s posamezne rastline.

Ruski inženir Demčinskij se je učil od Kitajcev in je razširjal vero, da je treba žitarice čisto drugače sejati. Da posname Kitajce, je učil, naj se žito osiplje ali pa poseje v plitke jarčke, pri okopavanju naj se pa zemlja prisuje k rastlinicam, da se pospeši boljša obrast. Njegov nauk se pa ni obveljavil, ostali smo pri starem načinu sejanja žita, ker nimamo radi z žitom mnogo dela.

G. Osiander se s svojim poskusom še ne namerava zapisati med Kitajce — čeprav je razstavil lani rž s 50 obrastki, ki jo je vzgojil s presajanjem — pa tudi ne učiti vero Demčinskega, temveč on le poskuša. — Čital je o tej stvari, pa hajdi, da jo preizkusi! — Tako bi moral delati vsak dober gospodar. Ne sme se zakrnjeno obračati od vseh „novotarij“, marsikatera se le izkaže za dobro, saj žele vsi oni, ki spravijo te „novotarije“ na dan, vendar le eno: pomagati kmetovalcu, da poviša pridelek; žele mu torej le vse dobro. Gospodar mora preizkusiti, da si ustvari lastno, nepristransko sodbo in se ravna po njej. (Konec prih.)

VPRAŠANJA IN ODGOVORI.

Na vsa kmetijsko-gospodarska in druga vprašanja, ki dohajajo na Kmetijsko družbo za Slovenijo ali na uredništvo „Kmetovalca“, se načelno odgovarja le v „Kmetovalcu“. Odgovarja se edinele na vprašanja udov, ki so podpisana s polnim imenom; brezimna vprašanja ali taka, ki so zaznamovana le z začetnimi črkami, se vržejo v koš. V „Kmetovalcu“ se vsi vprašanja nikdar ne natisne vprašalčevega imena, ampak vedno le pričetne črke imena in kraja. Redno se v vsaki številki odgovori le na tista vprašanja, ki pridejo pravčasno pred izdajo lista; na pozneje došla vprašanja se odgovori v prihodnji številki. Kdor takoj želi pismenega odgovora na svoje vprašanje, mora priložiti 2 dinarja za stroške. Odgovori na vprašanja, ki niso kmetijsko-gospodarski, zlasti pravni, morejo biti seveda le splošne vsebine, kajti uredništvo ne more poznati vseh včasih zelo važnih okoliščin in zato za take odgovore ne prevzame nikakega laststva.

Vprašanje 63. V 4. števil. letošnjega „Kmetovalca“ je gošpod kmetijski svetnik Skalicky pod naslovom: „Precepljevanje

starejših trt v vinogradu" podal navodila, kako se starejše nerodovitne trte precepi. Podpisani sem se odločil za cepljenje na suho v razkol, da si s tem prihranim grobanje trt. Izvršil sem cepljenje natančno po v „Kmetovalcu“ podanem navodilu v prvi polovici marca. Tu moram pripomniti, da so nekateri trsi že solzili, ko sem jim prirezal deblo, četudi so bila očesa še popolnoma nepremaknjena. Uspeh cepljenja je nezadovoljiv. Izpočetka so pognali cepiči 5—10 cm dolge mladice, ki so se deloma posušile ali pa so ostale zelene z enim ali dvema nerazvitima lističema. Cepiči, katerih poganjki so se posušili, so ostali še sveži. Prosim, da se mi v „Kmetovalcu“ odgovori, kako si razlagate opisani neuspeh in kaj bi bilo najpametnejše početi z omenjenim trsjem? (F. Š., v K.)

Odgovor: Iz Vašega vprašanja je videti, da ste cepili trte prepozno, kajti kadar trte že solzijo, pospešijo hitro odganjanje očes na cepiču. Očesa odženejo prej, preden se podlaga s cepičem zraste, namreč preden se napravi kalus, to je nova plast, ki veže kambij cepiča s kambijem podlage. Poganjki iz cepičev rasto toliko časa, dokler jih hranijo rezervne snovi v cepiču, potem pa, ker ni še vezi med cepičem in podlago (kalusa) in ne morejo dobivati hrane od podlage, usahnejo. (Glej odstavek drugi, desni pridel na str. 27 „Kmetovalca“). Trsje, ki se ni prijelo, (morda je kateri cepič pognal ponovno, iz rezervnih očes), odgrnite oz. pustite odgrnjeno do prvega členka koreninskega debela, iz katerega je ali bo gotovo pognalo kako mladiko, ki jo potem lahko vcepite na zeleno. Ker bo letos za to cepljenje najbrže že prepozno, pustite jo letos rasti, v jeseni pa prisujete, da preko zime ne pozebe. Drugo leto obrežite mladiko na 1—2 očka blizu nad zemljo in poganjka iz teh očes ocepite na zeleno, nizko, v pričetku meseca junija. Če se primeta oba, pustite rasti tistega, ki je bližji zemlji.

B. Skalicky.

Vprašanje 64. Moja svinja je bila dobra dojnica. Pujski so že delj časa odstavljani, a svinja se še vedno tako obnaša, kakor bi imela pujske pri sebi. Posebno kadar ji damo jesti, začne rohljati, ne je pa skoraj nič. Pravijo, da svinjo mora sesa. Kaj je na tem? (Š. V., v K.)

Odgovor: O tem vprašanju se je že veliko razpravljalo in vendar se vraža še vedno trdovratno drži in mnogi še danes verujejo na moro. Stvar pa je sledeča: Ves pojav je posledica pokvarjenih prebavil in prehlajenja. Dajajte svinji lahko-prebavne krme, spuščajte jo na prosto, kjer se more solnčiti, v svinjaku pa zadostno nastiljajte. Ako svinjo tudi noge bolijo, natirajte jih parkrat na dan s toplim oljem. Bolezen navadno ni lahko ozdravljiva, zato skušajte svinjo čimprej odebeliti in zaklati. **J.**

Vprašanje 65. V neki sobi nameravam v zidu povečati okno. Okno drži na sosedovo stran in sosed mi brani, povečati okno. Ali mi sosed more ubraniti povečanje okna, ki gleda na njegovo stran? (O. S., v K.)

Odgovor: Sosed Vam ne more braniti napraviti večjega okna, obrnjeno na njegovo stran, izvzemši, če ima vknjiženo pravico, da ga ne smete delati v zidu, ki je obrnjen proti njemu. Lahko pa Vam sosed brani napravo tekega okna, ki bi se odpiralo v njegovo ozračje, zato napravite tako okno, ki se nase navznotraj (torej v sobo) odpira. **J.**

Vprašanje 66. Moj konj si venomer grize rep. Mislim sem, da ima uši in sem mu zato rep izpiral s sredstvi, ki so proti ušem. Toda konj z grizenjem prav nič ne odneha. Ne vem ali je to morda bolezen. Kako naj jo zdravim? (I. M., v L.)

Odgovor: Grizenje repa je lahko grda navada in v tem primeru ni druge pomoči, kakor da konja tako privezujete, da ne bo mogel dosežati repa, ali pa mu dajte nagobčnik. Mogoče pa je, da konj grize rep pač zato, ker ga srbi, bodisi, da bi na koži utegnili biti kakšni zajedalci ali pa kaka kožna bolezen. V tem primeru je treba ugotoviti pravi vzrok, ki ga mi od tu seveda ne moremo uganiti in Vam svetujemo, da peljete konja k živinozdravniku, ki ga bo preiskal. **J.**

Vprašanje 67. Kako naj se ubranim moljev v stanovanju, odnosno v omarah za obleke? (F. K., v M.)

Odgovor: Moljev se najbolje ubranite s tem, da sukneto in volneno obleko, krzno i. dr. podobne stvari večkrat obešate na sonce in jih dobro stepete ter izkrtačite. Kadar letajo molji okoli, je priporočljivo obleko in krzno zavijati v platnene cunjice ali pa v časopisni papir. Nekoliko naftalina v omarah tudi ne škodi. Z naftalinom je pa pač ta križ, da neprijetno diši, zato je pozneje obleko zopet zelo dobro prezračiti. Naftalin dobite v vsaki drogeriji in je razmeroma zelo poceni. **J.**

Vprašanje 68. Ob hišni steni imam nasajene marelice. Preden pa marelični plod dozori, skoraj dosledno vsak počl, potem pa začne gniti. Kako bi bilo temu odpravi? (D. F., v P.)

Odgovor: Vzrok pokanju plodu je lahko marelična vrsta, ki ima to napako, je pa vzrok tudi lahko v tem, da je zemlja prevlažna. Ta vlaga povzroča, da so plodovi izredno sočni in da vsled tega radi pokajo. V tem primeru m če je naše domnevanje pravo, boste prišli neprimliko v okom le z odpeljavo premočne vlage. **J.**

DOPISI.

Vinski sejm pri Treh farah. Vinarsko društvo za Belokrajino je v četrtek, 3. julija t. l. priredilo pri Treh farah v Rosalnicah vinski sejm. Na sejm so se postavila vina približno 80 gospodarjev iz metliške okolice. Vina so bila čista, čistega okusa, nekatera malo bolj trpka in bolj temne barve, kakor je v tem kraju navada. Lažja vina so dale gorice na Krvavčem vrhu, Lokvicah, Grabrovcu, v Homni vasi in na Radovici, ki so imela od 9—10 vol. % alkohola, težja vina 10—12 vol. % alkohola so bila ponajveč iz drašičke občine (Vinomer, Nova gora, Repica in Vodošiče). Kupcev ni bilo veliko, bili so pa taki, ki so imeli resen namen kupovati. Opazili smo vinske trgovce in gostilničarje iz Ljubljane in ljubljanske okolice (Domžal, Polhovgradca), iz Višnje gore in Tržiča, iz Žužemberka, Ribnice itd., le Novo mesto skoraj da ni bilo zastopano. Prireditev je počastil s svojo navzočnostjo g. okrajni glavar Kakel iz Črnomlja; bilo je tudi lepo zastopano belokranjsko učiteljstvo in belokranjska duhovščina. Sejm je otvoril drašički župan in predsednik Vinarskega društva za Belokrajino g. Bajuk, ki je pozdravil navzoče in podal besedo kmetijskemu svetniku in ravnatelju kmetijske šole B. Skalickemu, ki je pozdravil navzoče v imenu Zveze slovenskih vinogradnikov, opozoril pa na veliko važnost vinskega izvoza in s tem v zvezi naprave vina (kletarstva), vinarskih organizacij in prireditev, ki pospešujejo promet z vinom. Zbranim kupcem je pojasnil težave vinskega producenta, vinogradnikom želel, da bi imel sejm čim več uspeha. Okr. ekonom Konda je pripomnil, da je v okraju še okoli 10.000 hl vina na prodaj. Uspeh ni izostal, kajti samo dva vinska trgovca sta kupila blizu 330 hl vina, ostali pa okoli 170 hl, tako da se je prodalo okoli 500 hl vina ter se bo več kupcij sklenilo še naknadno. Za razmeroma skromno prireditev je bil torej uspeh sejma prav dovoljen in je videti, kako potrebne so nam strokovne organizacije vinogradnikov.

GOSPODARSKE STVARI.

Vinski trg. Od evropskih vinskih tržišč je samo francosko živahnije in so tam tudi cene zelo čvrste. Na ostalih tržiščih, zlasti tudi na Italijanskem, vlada mrtvilo. Cene kažejo zato tendenco nazadovanja. Na naših tržiščih je malo posla, vendar so cene v splošnem čvrste. V Sloveniji notirajo vina od 5 do 8 Din liter po kakovosti. Vina zagrebškega vinogorja lanskega letnika se prodajajo po okrog 3 Din, stara po 4.50 do 6 Din po kakovosti, boljša stara vina po 6 do 8 Din. Vršaška bela vina

se ponujajo po 3 do 4 Din, finejša po 5 do 12 Din. Srbijska vina imajo cene od 5 do 6.50 Din po kakovosti. Izgledi vinske letine v naši državi so povoljni. Zelo dobro je stanje vinogradov v Španiji, Portugalski, Franciji in Italiji, dočim prihajajo iz Češkoslovaške, Avstrije in Madžarske slabe vesti o izgledih vinske trgateve.

Načrt novega edinstvenega vinskega zakona. Anketa strokovnjakov je prošli teden v zagrebški Trgovski in obrtniški zbornici nadaljevala delo glede načrta edinstvenega vinskega zakona za našo kraljevino. Projekt je sedaj v glavnem gotov, izvesti bo le še zadnjo stilizacijo. Potem pa se namerava sklicati še širša anketa strokovnjakov, v kateri bi bile zastopane tudi vse druge pokrajine države, da bi tako bil predlog zakona izraz sporazuma vseh interesiranih krogov naše kraljevine.

Mednarodna vinogradniška konferenca. Iz Pariza poročajo; V zunanjem ministrstvu se je pod predsedstvom trgovinskega ministra Quenille-a sestala mednarodna vinogradniška konferenca, katere se je udeležilo 12 držav. Najprej se je obravnaval načrt organizacije vinopridelovalnih držav, ki je bil predložen l. 1922. na konferenci v Genovi in pozneje 4. junija 1923. proučen v Parizu.

Nova izvozno-carinska tarifa bo znašala: za pšenico 20 Din za 100 kg, za rž 20 Din, turščico 10 Din, ječmen 10 Din, oves 5 Din, fižol 25 Din, seno 2 Din. Carina za konje nad 3 leta stare je določena na 200 Din, za konje do treh let 100 Din, za konje za klanje 50 Din, živo govedo 40 Din, za zaklano govedo, dejano iz kože, carine prosto, za neodrt govedo 40 Din. Izvoz svinj do 70 kg je zabranjen, za svinje nad 70 kg znaša izvozna carina 200 Din od 100 kg, za zaklane svinje 100 Din, sveže in soljeno meso 50 Din. Mast in vsi mesni izdelki so carine prosti. Carina na kože ostane, kakor je sedaj, s popustom na ovčje, kozje, jagnečje, jarčeve, konjske in svinjske kože. Za volnene krpe brez omejitve se plača 20 Din. Premog je brez carine. Okrogli igličasti les 30 Din, ostali les 10 Din, hrastov les in železniški pragi 15 Din (brez dajatve v naravi) oljnati plodovi in semena 100 Din. Stekleni odpadki, sveže in suhe slive in med so prosti carine. Pšenična moka in zdrob 8 Din, živa perutnina 100 Din, zaklana perutnina 50 Din. Ta rešitev je kompromis med finančnim in trgovinskim ministrom. Nova izvozna carinska tarifa stopi v veljavo dne 10. junija.

KMETIJSKE NOVICE.

Razstava goveje živine in konj na ljubljanskem velesejmu se vrši v nedežo dne 24. avgusta in bo trajala ves dan od 8. zjutraj do 6. popoldne. V razstavo se pripuščajo čistokrvne živali vseh govejih pasem, ki so v deželi razširjene, in sicer plemenski bikli od pol leta starosti naprej, molzne krave in telice; od plemenskih konj žrebčarniških in težkih pasem pa žrebci, kobile z žebet, mlade kobile in mladi žrebci, razen teh pa tudi konji za vprego in za ježo. Do 8. zjutraj mora biti vsa živina na lico mesta. Vsak razstavljevec mora sam skrbeti za strežbo živini. Potrebna krma se bo lahko dobila proti odškodnini na razstavišču. Kdor želi svoje živali razstaviti ali za tekmo in premovanje ali za prodajo, jih mora prigrasiti **zadnji čas do 25. julija t. l.** Kmetijskemu odseku velesejma v Ljubljani. Za znižano voznilno po železnici je poskrbljeno.

Premovanje konj v območju konjerejskega odseka I, Kmetijske družbe za Slovenijo se vrše: 28. julija ob osmih zjutraj v Lescah; 29. julija ob osmih zjutraj v Kranju; 30. julija ob osmih zjutraj v Št. Vidu nad Ljubljano in pop. ob poltreh v Mengšu; 31. julija ob osmih zjutraj na Igu; 4. avgusta ob osmih zjutraj na Veliki Loki; 5. avgusta ob osmih zjutraj v Mokronogu; 6. avgusta ob osmih zjutraj v Št. Jerneju in 7. avgusta ob osmih zjutraj v Brežicah. V Lescah, Kranju in Mengšu se

bodo premovali samo mrzlokrvni konji; v Št. Vidu, na Igu, Veliki Loki in v Brežicah mrzlokrvni in toplokrvni, v Mokronogu in Št. Jerneju pa samo toplokrvni konji. Konje se bo premovalo po običajnih skupinah in to le konje članov Konjerejskega odseka. Kdor še ne bi plačal članarine 10 Din do dneva premovanja, mora plačati članarino na dan premovanja, preden privede svoje živali pred premovalno komisijo. Od Konjerejskega odseka so določeni v premovalno komisijo sledeči člani, gg.: za Lesce: Molj, Zupančič; za Kranj: Ažman, Zupančič; za Mengeš in Št. Vid: Jan, Molj; za Ig: Grad, Dimnik; za Veliko Loko: Ažman, Turk; za Mokronog: Selak, Turk; za Št. Jernej: Turk, Zupančič, Bregar in Bukovec ter za Brežice: Turk, Zupančič.

Redni občni zbor Hrv. slav. gospodarskega društva v Zagrebu je bil dne 30. junija. Udeležila se ga je tudi naša družba po svojih odposlancih. Poleg običajnega sporeda se je obravnavalo tudi **vprašanje vinskega kredita**, ki je postalo že silno nujno in pereče. Vsled sedanjega političnega položaja ni pričakovati tozadavnega zakona, a ker je stvar nujna, se je sklenilo zahtevati, da Narodna banka potom kmetijskih in združnih korporacij takoj priskoči na pomoč vsaj s kratkoročnim cenanim kreditom. Vladni predlog zakona o ureditvi zemljoradniškega kredita je bil odklonjen in se je zahtevalo ureditev tega vprašanja v združnem zmislu. Temu se je pridružila tudi Kmetijska družba imenom slovenskega kmetijstva. Na pobudo naših zastopnikov je občni zbor zahteval, da se vendar že ustanovi v § 44. ustave predvidena **Gospodarska zbornica** (Privredni svet) kot nekaj gospodarski parlament, v katerem se mora kmetijstvu z ozirom na njega pomen in številčno moč zagotoviti pripadajoči mu vpliv. Ravnotako se je na pobudo naših zastopnikov s trpkio kritiko zahtevalo, da se ustanovijo **Kmetijske zbornice**, ko jih imajo že vendar vsi stanovni, tako trgovci in obrtniki, industrijalci, izvozniki, notarji l. dr. poklici, delavci itd. — le kmet še nima svoje zbornice, četudi predstavlja ta stan v državi 87% vsega prebivalstva. Na našo pobudo se je istotako opozorilo vlado, da bi se moralo pri **pogajanjih in sklepanjih o raznih pogodbah (zlasti trgovinskih in carinskih) s tujimi državami**, v komisije vpoklicati po interesnih organizacijah določene zastopnike in jim dati ne samo posvetovalno, nego tudi glasovalno pravico. Kot posledica tega je dana nadaljnja zahteva, da se mora **nastavljati uradništvo v ministrstvih** (celo v strokovnih) **tako, da bodo zastopane v njih vse pokrajine** s svojimi domačini kot poznavalci vseh razmer. Porodila se je tudi misel, da bi se odposlanci kmetijskih interesnih korporacij v svrhu zaščite kmetijskih interesov **pogosteje sestajali v Zagrebu** in določali programe in smernice za skupen nastop in sistematično delovanje, ki bi moglo tako postati zelo uspešno.

OCENA KNJIG.

Knjiga „Kletarstvo“. Zvezna knjigarna v Ljubljani izda v letošnji zgodnji jeseni v okvirju „Splošne knjižnice“ zanimivo in izčrpno strokovno knjigo „Kletarstvo“, spisal znani strokovnjak, ravnatelj drž. kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu. Knjiga „Kletarstvo“, ki bo popolnoma sistematično urejena in bo zasledovala vse pojave kletarstva, bo izšla v obliki velike osmerke, v ličnem tisku in bogato opremljena z nazornimi ilustracijami. Kdor prenotira to knjigo v naprej do najkasneje konec avgusta 1924, dobi za vsak prenotiran izvod (broširan ali vezan) po 10% popusta od prodajne cene, nakar cenj. interesente opozarjamo. Naročila in inserate sprejema Zvezna knjigarna v Ljubljani, Marijin trg, št. 8.

Vočarstvo in povčarstvo. Pod tem naslovom je izšla druga izdaja 140. strani obsegajoča dela prof. Kmetijske šole v Križevcih g. Ivana Radića. V knjigi avtor obravnava poglavja, kakor: o vzgoji sadnega drevja, cepljenja, sajenja, ne-

govanju, o boleznih in škodljivcih v sadjarstvu in vrtnarstvu, dalje o branju in sušenju sadja, posebno sliv, o napravi sadnega kisa, sadnega vina in žganja, o kuhanju pekmeza in o potrebnem orodju in pripravah o uredbi šolskih vrtov itd. 133 slik. Knjigo priporočamo. Cena 30 Din, s poštnino vred. Naroča se v „Narodni knjižari“, Zagreb, Vojnička 17.

Kmetijski koledar. 1. septembra t. l. izide za l. 1925. „Kmetijski koledar“ v žepnem formatu in v nakladi 10.000. Sotrudniki: Inž. Turk, inž. Zidanšek, prof. Priol, dr. Rajar, ravnatelj Skalicky, klet. nadz. Gombač, nadsvetnik Bukovec, Sancin, univ. prof. dr. Dolenc, inž. Turnšek, inž. Zupančič, dr. Marušič, dr. Riko Fux, notar Šink, dr. Pirjavec, vet. Tepina, državni mlekarški instruktor Pevc, geom. Mravlje, inž. Hočevar, dr. Spiller-Muys, dr. Arko, dr. Munda, i. d. Publikacija bo v naši koledarski literaturi brez dvoma pomenila nekaj novega in boljšega od dosedanjih izdanj te vrste ter bo za kmetovalca odličnega vzgojnega pomena. Z ozirom na veliko naklado in odlično vsebino je „Kmetijski koledar“ zelo priporočljiv za inseriranje, vsled česar blagovolite to ugodno priliko izkoristiti. Inserat na vsej strani stane tisoč petsto dinarjev. Besedilo inserata bi moralo biti v naši posesti najpozneje do 20. t. m. Sprejemajo se le cele strani.

Izšel je 2. zvezek (IV. in V. del) Almanaha SHS za leto 1924/25. Vsebina: Pregled polit. ekonom. stanja SHS. Kmetijstvo, zadrugarstvo, gospodarstvo, rudarstvo, miner. vrelci, vodne moči. Pregled financ, bančništva, industrije in trgovine. Pregled pridobitnega tiska, varstvo delavcev itd. Trgovski adresar, t. j. Spisek denarnih zavodov, industrijskih podjetij, trgovcev, agenture, špediterji, uvoz-izvoz, informacijska podjetja, hoteli itd. Cela knjiga stane 200 do 250 dinarjev (kakršno vezavo se pač želi). Poština posebej. Naroča se pri: Glavnem uredništvu Almanaha SHS, Zagreb, Marovska 30.

URADNE VESTI.

RAZGLAS

o sprejemu gojenk v kmetijsko-gospodinjstvo šolo Kmetijske družbe za Slovenijo v Ljubljani.

S 1. oktobrom 1924. se otvori triindvajseti tečaj gospodinjstvene šole, ki bo trajal 11 mesecev.

Gojenke morajo stanovati v zavodu, ki je pod vodstvom oč. gg. sester iz reda sv. Frančiška. Zavod je v posebnem po-

slopu poleg Marijanišča na Spodnjih Poljanah v Ljubljani.

Pouk, ki je slovenski in brezplačen, zavzema poleg večruka, vzgojeslovja, ravnanja z bolniki, spisja in računstva vse one predmete, ki jih mora umeti vsaka dobra gospodinja, zlasti se pa poučuje teoretično in praktično kuhanje, šivanje (ročno in strojno), pranje, likanje, živinoreja, mlekarstvo, vrtnarstvo itd. Gojenke se vežbajo v gospodinjstvem knjigovodstvu ter v ravnanju z bolniki in z bolno živino.

Tista, ki bo sprejeta v zavod, plača mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo, to je sploh za vsò 500 Din. Pouk sam je brezplačen. Vsaka gojenka naj vzame s seboj v tečaj po možnosti naslednjo obleko in perilo: vsaj eno nedeljsko obleko, dve obleki za delo, dva para čevljev, nekaj belih in barvanih jopic za ponoči, tri barvana spodnja krila, dve beli spodnji krili, štiri srajce, šest parov nogavic, 10 do 12 žepnih robcev, štiri kuhinjske in dva navadna predpasnika. Nadalje perilo za posteljo: dva para rjuh in dve prevleki za blazine, 4 brisače, 4 servietje in jedilni pribor (žlica, vilice, nož). Če ima katera več obleke, jo tudi lahko vzame s seboj.

Deklice, ki hočejo vstopiti v gospodinjstvo šolo, morajo:

1. dovršiti 16. leto;
2. znati čitati, pisati in računati (zadnje šolsko izpričevalo);
3. predložiti zdravniško spričevalo, da so zdrave;
4. navesti kakšnega stama so starši in kakšen je njih dosedanji glavni poklic;
5. predložiti posestni list, potrjen po davčni oblasti;
6. predložiti obvezno pismo staršev ali varuha, da zanje plačajo vse stroške šolanja;
7. zavezati se, da bodo natančno in vestno izvrševale vsa dela, ki se jim nalože, ter da se bodo strogo ravnale po hišnem redu.

S temi podatki in potrebnimi prilogami opremljene, lastno-ročno pisane, nekolkovane prošnje za sprejem naj se vpošljejo

vsaj do 15. avgusta 1924.

Kmetijski družbi za Slovenijo v Ljubljani.

Pri sprejemu deklet v gospodinjstvo šolo se bo oziralo po možnosti na prosilke iz vseh slovenskih pokrajin, opomniti pa je, da je število gojenk posebno z ozirom na namen gospodinjstvene šole same le omejeno.

V Ljubljani, 30. junija 1924.

Kmetijska družba za Slovenijo.

Tržne cene v Ljubljani in v Mariboru.

Cene so navedene v dinarjih.

	Ljubljana	Maribor	Ljubljana	Maribor
Konji (prigon v Lj. 580, v M. 8 glav.):				
par dobrih konj	13.000 do 20.000			
Voll in krave (prigon v Lj. 166, v M. 691 glav.):				
1 kg žive teže I.	12:50 do 13:50	12:50 do 13:50		
1 . . . II.	11:— do 12:50	11:25 do 12:50		
1 . . . III.	10:— do 11:—	9:0 do 11:25		
1 . . . krave, klobasarice	7:— do 9:—	7:25 do 8:75		
Teleta (prigon v Lj. 16, v M. 14 glav.):				
1 kg žive teže	15:— do 16:—			
Prasiči (prigon v Lj. 270 majhnih pujskov, v M. 231 glav.):				
1 komad 6—8 tednov stari	250— naprej	225— do 300—		
1 . . . 3—4 mesec	—	400— do 625—		
1 . . . 5—7	—	750— do 900—		
1 . . . 8—10	—	1000— do 1250—		
1 . . . enoletni	—	—		
1 kg žive teže, debel	18:— do 19:—	15:— do 16:25		
1 . . . mrtve	—	17:50 do 21:25		
Kože:				
1 komad konjske kože	—	150— do 225—		
1 kg goveje kože	—	15:— do 20:—		
1 . . . telečje kože	—	30:— do 32:50		
11 kg prasičje kože	—	12:50		
1 . . . gornjega ušnja	—	110:— do 140:—		
1 . . . podplatov	—	90:— do 120:—		
Perutnina:				
1 komad, piščanec	20:— do 35:—	15:— do 30:—		
1 . . . kokoš	40:— do 50:—	40:— do 50:—		
Mleko, maslo, jajca, sir:				
1 liter mleka	3:— do 4:—	3:— do 4:—		
1 . . . smetane	—	12:— do 16:—		
1 kg čajnega masla	60:— do 73:—	—		
1 kg surovega masla	50:—	44:—		
1 . . . bohinjaškega sira	56:— do 60:—	—		
1 . . . siračka	12:—	5:— do 9:—		
1 jajce	1:25 do 1:50	1:25 do 1:50		
Žito in drugo:				
1 q pšenice	370:—	360:—		
1 . . . riži	340:—	350:—		
1 . . . ječmena	365:—	300:—		
1 . . . ovasa	345:—	275:—		
1 . . . prosa	315:—	300:—		
1 . . . koruze (nove, sušene)	250:—	350:—		
1 . . . ajde	370:—	300:— do 4:0:—		
1 . . . fižola, ribničan	600:—	—		
1 . . . fižola, prepeličar	650:—	—		
1 . . . krompirja starega	175:—	150:—		
1 . . . novega	200:— do 300:—	350:— do 500:—		
Krma:				
1 q sladkega sena	50:— do 75:—	50:— do 60:—		
1 . . . kislega sena	—	—		
1 . . . slame	50:—	40:— do 50:—		
Kurivo:				
1 m ³ trdih drv	170:— do 190:—	200:—		
1 . . . mehkih	100:—	175:—		